

ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖
FACTORS AFFECTING TOWARDS LEADERSHIP OF SECONDARY
SCHOOL ADMINISTRATORS IN MUANG CHACHOENGSAO DISTRICT
UNDER SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 6

สุดสายใจ กิจไกรลาศ^๑ Sudsaiichi Kitkailass,
เกรียงศักดิ์ บุญญา^๒ Kriengsak Boonya,
ประยูร อิมสวาสดี^๓ Prayoon Imsawasd

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ ๑. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ปัจจัยด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยด้านความฉลาดทาง อารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ ๒. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ๓. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารกับภาวะผู้นำของ ผู้บริหารสถานศึกษา ๔. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และ ๕. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม ตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนซึ่งกำลังปฏิบัติหน้าที่ภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง ฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ ขนาด กลุ่มตัวอย่างคำนวณโดยใช้ตารางของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้ จำนวน ๒๔๐ คน และใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการ เทียบสัดส่วนจากจำนวนครูในโรงเรียน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) และ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ (Pearson's product moment

^๑ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

^๒ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

^๓ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

correlation analysis) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นต่อน (Stepwise multiple regression analysis) ผลการวิจัย พบว่า

๑. ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ปัจจัยด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

๒. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

๓. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำทางการศึกษาในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๔. ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง ๖ ปัจจัย ได้แก่ ความตระหนักในตนเอง บุคลิกภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับบุคลากร ความสามารถในการปฏิบัติงาน การจัดการความสัมพันธ์ ความตระหนักในสังคม

๕. ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถทำนายภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ได้ร้อยละ ๙๔ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Y} = -.249 + .25 X_1 - .25 X_2 + .23 X_4 + .81 X_5 - .11 X_7 + .16 X_8$$

$$\hat{Z} = .23 Z_1 - .21 Z_2 + .20 Z_4 + .81 Z_5 - .10 Z_7 + .15 Z_8$$

คำสำคัญ : ปัจจัยที่ส่งผล, ภาวะผู้นำ, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the factors of characteristics of administrators on situations involving leadership, emotional intelligence under secondary educational service area office 6, 2) to study the administrator's leadership, 3) to study the relationship between the factors affecting leadership and the administrator's leadership, 4) to study the factors affecting the administrator's leadership and 5) to construct predictive equations

of the administrator's leadership. The samples consisted of 240 teachers in the Muang Chachoengsao District under Secondary Educational Service Area Office 6 of academic year 2561. The instrument was a questionnaire, and the statistics used to analyze the data were Mean ($\bar{x}$), Standard Deviation (S.D.), Pearson's Product-Moment correlation coefficient and to multiple regression analysis. The results were as follows:

1. The factors of characteristics of administrators on situations involving leadership, emotional intelligence in overall and each aspect were at a high level.

2. The administrator's leadership in secondary school administrators in Muang Chachoengsao District under Secondary Educational Service Area Office 6 in overall and each aspect were at a high level.

3. The relationship between the factors affecting an administrator's leadership and the administrator's leadership were correlated positively with statistically significant at .01 level.

4. The factors affecting the administrator's leadership were 6 indicators: self-awareness, personality, leader-member relations, competency, handling relationships, enhance social skill.

5. The factors affecting the administrator's leadership with statistical significance at the .05 level, and they could co - predict up to 94%. The predictive equation of the administrator's leadership in term of raw score and standardized scores were shown as;

$$\hat{Y} = -.249 + .25 X_1 - .25 X_2 + .23 X_4 + .81 X_5 - .11 X_7 + .16 X_8$$

$$\hat{Z} = .23 Z_1 - .21 Z_2 + .20 Z_4 + .81 Z_5 - .10 Z_7 + .15 Z_8$$

Keywords : Factors Affecting, Leadership, Educational Manager

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ ๒๑ เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยึดเหนี่ยวในเวทีโลก ภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ^๕

การบริหารจัดการเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษา การบริหาร (Administration) และการจัดการ (Management) เป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย แต่จะบริหารและจัดการอย่างไรจึงจะเกิดประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารเป็นตัวจักรสำคัญที่สุด เพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพทั้งหลาย เป็นผู้ที่มีเป้าหมายความสำเร็จที่ชัดเจนและมีความมุ่งมั่นที่จะไปสู่เป้าหมายนั้นให้จงได้ ทุ่มเทพลังกายและความคิดอย่างเต็มกำลัง มีความเป็นผู้นำทางวิชาการสูง มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ รอบรู้ เป็นที่พึ่งทางวิชาการให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีความสามารถในการจัดการองค์กร บริหารจัดการให้มีครูสอนอย่างเพียงพอ มอบหมายงานให้บุคลากรได้อย่างเหมาะสมกับศักยภาพ^๕

ภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษาเป็นอย่างมาก ความสำเร็จของสถานศึกษาขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการจัดการบริหารสถานศึกษาตามบริบทของสถานศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความพร้อมทางสมอง และจิตใจที่สมบูรณ์ จึงจะสามารถบริหารสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา และการจัดการศึกษาของประเทศ การที่สถานศึกษาจะมีประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับสมรรถภาพในการนำและการใช้ภาวะผู้นำในการปรับเปลี่ยนและพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้ภาวะผู้นำที่แตกต่างกัน

---

^๕ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙, (กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, ๒๕๖๐), หน้า ๑.

^๕ สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๔), หน้า ๖.

ทั้งนี้เพื่อสอดคล้องกับสภาพที่เปลี่ยนไปและจะได้บริหารงานให้ประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น บรรลุวัตถุประสงค์^๖

โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ มีความตระหนักถึงภาระหน้าที่ที่ต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีศักยภาพทุกมิติ ผู้บริหารจึงเป็นกลไกสำคัญในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จากการศึกษานโยบายและพันธกิจของสถานศึกษา พบว่าโรงเรียนมีการส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม การสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากร การพัฒนาความรู้ความสามารถให้มีศักยภาพ เพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ การเมือง แต่โครงสร้างงานยังคงค่อนข้างซ้ำซ้อน ขอบเขตการปฏิบัติงานยังไม่ชัดเจน ครูในโรงเรียนมีลักษณะต่างคนต่างงาน เกิดความคิดเห็นที่ไม่ตรงกับการปฏิบัติระหว่างคณะครู และระหว่างผู้บริหารกับครู ส่งผลให้การดำเนินการต่าง ๆ ของโรงเรียนไม่ราบรื่น อาจจะทำให้การบริหารโรงเรียนประสบผลสำเร็จยากขึ้น ขาดความสามัคคีในโรงเรียน บุคลากรในโรงเรียนไม่มีแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงาน โรงเรียนก็จะไม่ประสบผลสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ดังที่ อนุกุล เขียงพุกษาวัลย์ กล่าวว่า ผู้บริหารที่มีความสามารถใช้ภาวะผู้นำสูง ย่อมจูงใจผู้ตามในหน่วยงาน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชนหรือหน่วยงานอื่น ๆ ให้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ จนเป็นผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ทำนองเดียวกันกับผู้บริหารที่ขาดภาวะผู้นำ จะเกิดภาวะผู้นำแทรกซ้อนในองค์กร ผู้บริหารคนนั้น จะมีแต่ความยุ่งยากในการบริหารงานและล้มเหลวในที่สุด ดังนั้น ในฐานะนักบริหารจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องมีภาวะผู้นำ เพื่อสร้างศรัทธาบารมี โน้มน้าวให้ลูกน้องปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายโดยเต็มใจและสูงสุดความสามารถ^๗

จากปัญหาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโดยให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงานทางการศึกษาต่อไป

^๖ ณิชภา ธิพัฒน์, “การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน”, **ดุชนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต**) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๙), หน้า ๒.

^๗ อนุกุล เขียงพุกษาวัลย์, **มิติใหม่ของผู้บริหาร**, (กรุงเทพฯ : รุ่งแสงการพิมพ์, ๒๕๓๕), หน้า ๙.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ปัจจัยด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนังจังหวัดยะลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖

๒. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนังจังหวัดยะลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖

๓. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ปัจจัยด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนังจังหวัดยะลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖

๔. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ปัจจัยด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนังจังหวัดยะลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖

๕. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนังจังหวัดยะลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนซึ่งปฏิบัติหน้าที่ภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนังจังหวัดยะลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ จำนวนทั้งสิ้น ๖๓๙ คน และกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนซึ่งกำลังปฏิบัติหน้าที่ภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนังจังหวัดยะลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ ขนาดกลุ่มตัวอย่างคำนวณโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan)^๔ ได้จำนวน ๒๔๐ คน และใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการเทียบสัดส่วนจากจำนวนครูในโรงเรียน

^๔ Krejcie & Morgan, *Determining sample size for research activities*, Education and Psychological Measurement, 30(3), (1970), pp 607 - 610.

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert rating scale) โดยการใช้ระดับการวัดข้อมูล ประเภทอันตรภาคชั้น (Interval scale) แบ่งออกเป็น ๕ ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน ๙๐ ข้อโดยแบบสอบถามแบ่งเป็น ๔ ตอน

๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จำนวน ๒๔๐ ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคือเป็นจำนวนทั้งสิ้น ๒๔๐ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และใช้ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสมบูรณ์วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

๔.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

๑) การตรวจสอบความตรงทางเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการหาค่าแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Objective Congruence : IOC) โดยหาค่ารวมของแบบสอบถามแต่ละข้อของผู้ทรงคุณวุฒิ ๕ ท่าน อยู่ระหว่าง .๘๐ ถึง ๑.๐๐

๒) การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item - Total Correlation) เพื่อการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามสำหรับการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)^๙

๔.๒ นำคะแนนที่ได้รับไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ สรุปผลได้ดังนี้

๑. ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ปัจจัยด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร เมื่อพิจารณา พบว่า

๑.๑ ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน และด้านบุคลิกภาพ

---

^๙ Cronbach, L. J, *Essentials of psychological Testing (5th ed)*, (New York: Harper Collins, 1990), p ๒๐๒ – ๒๐๔.

๑.๒ ปัจจัยด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำของผู้บริหาร โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการกำหนดโครงสร้างงาน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับบุคลากร

๑.๓ ปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความตระหนักในตนเอง ด้านความตระหนักในสังคม ด้านการจัดการตนเอง และด้านการจัดการความสัมพันธ์

๒. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมืองฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย สามอันดับแรก ได้แก่ ด้านการสร้างบารมี ด้านการกระตุ้นขวัญปัญญา และด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล

๓. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ปัจจัยด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ผู้บริหารกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำทางการศึกษาในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๔. ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง ๖ ปัจจัย ได้แก่ ความตระหนักในตนเอง บุคลิกภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับบุคลากร ความสามารถในการปฏิบัติงาน การจัดการความสัมพันธ์ ความตระหนักในสังคม ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .๙๗ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ .๙๔ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ เท่ากับ .๑๕ ตัวแปรทั้ง ๖ ตัว สามารถทำนายภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมืองฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ ได้ร้อยละ ๙๔

๕. สมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมืองฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ สามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

$$\hat{Y} = -.๒๔๘๙ + .๒๕ X_1 - .๒๕ X_2 + .๒๓ X_4 + .๘๑ X_5 - .๑๑ X_7 + .๑๖ X_8$$

$$\hat{Z} = .๒๓ Z_1 - .๒๑ Z_2 + .๒๐ Z_4 + .๘๑ Z_5 - .๑๐ Z_7 + .๑๕ Z_8$$

อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง ฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ ผู้วิจัยขออภิปรายผลการศึกษาค้นคว้าแยกตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

๑. ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ปัจจัยด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร เมื่อพิจารณา พบว่า

๑.๑ ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียนได้อย่างถูกต้อง สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอย่างเด็ดขาด และถูกต้องตามข้อมูลที่เป็นจริง ตั้งเป้าหมายได้อย่างชัดเจน ถูกต้องและเหมาะสม มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ มีทัศนคติที่ดีในการเป็นผู้นำองค์กร และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเมษฐ์ โมลี ที่ได้ศึกษาการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุ ของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ พบว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้นำมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ^{๑๐} และสอดคล้องกับงานวิจัยของฉนิภาภา ธพิพัฒน์ ที่ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์^{๑๑}

๑.๒ ปัจจัยด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำของผู้บริหาร โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจขององค์กรไว้อย่างชัดเจน กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของครูและบุคลากรและสอดคล้องกับพันธกิจของโรงเรียน มีการกระจายอำนาจการปฏิบัติงานไปยังหัวหน้างานฝ่ายต่าง ๆ รวมไปถึงผู้บริหารมีความเป็นกันเองและเป็นกัลยาณมิตรกับครูและบุคลากรในโรงเรียน ให้เกียรติครู

^{๑๐} ประเมษฐ์ โมลี, “การวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ”, *ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒), หน้า ๕๒.

^{๑๑} ฉนิภาภา ธพิพัฒน์, “การพัฒนา รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน”, *ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๙), หน้า ๙๒.

และบุคลากรในโรงเรียน และผู้บริหารสร้างความสามัคคีและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุสิทธิ์ นามโยธา ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์ โครงสร้างเชิงเส้นของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า องค์ประกอบด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาส่งอิทธิพลทางตรงต่อ ประสิทธิผลของโรงเรียน^{๑๒}

๑.๓ ปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน ปฏิบัติงานอย่างมีความสุข ผู้บริหารสามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็วในสถานการณ์ต่าง ๆ มีทำที่ยิ้มแย้ม มีความคิดทางบวก เข้าใจค่านิยมและจารีตประเพณีขององค์กร จัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับ ความต้องการของชุมชนและผู้เรียน มีความเป็นมิตร และให้ความร่วมมือกับทุกคน รักษา ความสัมพันธ์ที่ดีในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิตยา วิเศษยา ที่ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดสุรินทร์ มีความสัมพันธ์กันในทางบวก^{๑๓}

๒. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ผู้บริหาร กำหนดเป้าหมายในการทำงานในอนาคตจนเห็นภาพอย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม ผู้บริหารแจ้ง ข้อมูลข่าวสาร และความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือนำความรู้ใหม่ ๆ มาเผยแพร่ให้ ครูและบุคลากรทราบอย่างสม่ำเสมอ ให้คำแนะนำและเสริมสร้างเจตคติที่ดีให้แก่ครูและ บุคลากร ยกย่องครูและบุคลากรที่ปฏิบัติงานได้ดีและประสบผลสำเร็จซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของอิสรา วิรัชกุล ที่ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหาร สถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต ๖ พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา

^{๑๒} อนุสิทธิ์ นามโยธา, “การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของสมรรถนะผู้บริหาร สถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน”, *ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต*, สาขาวิชาการบริหารและ พัฒนาการศึกษาศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, ๒๕๕๕), หน้า ๑๓๐.

^{๑๓} นิตยา วิเศษยา, ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุรินทร์, *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาศึกษา*, (คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๑), หน้า ๘๕.

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก^{๑๔}

๒.๑ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมืองฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ ด้านการกระตุ้นข่าวปัญหาโดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารแจ้งข้อมูลข่าวสาร และความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือนำความรู้ใหม่ ๆ มาเผยแพร่ให้ครูและบุคลากรทราบอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้ครูใช้สื่อการสอนที่ทันสมัยและนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมให้ครูและบุคลากรแก้ปัญหาด้วยวิธีการใหม่ ๆ อย่างมีเหตุผล และสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรนภา เลื่อยคลั่ง ที่ได้วิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อบรรยากาศองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ อยู่ในระดับมากทุกด้าน

๒.๒ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมืองฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ ด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารให้คำแนะนำและเสริมสร้างเจตคติที่ดีให้แก่ครูและบุคลากร สนับสนุนให้ครูพัฒนาศักยภาพตนเองอย่างต่อเนื่องตามความสนใจและความถนัด และมอบหมายงานให้ปฏิบัติโดยพิจารณาจากความสามารถและความถนัดของแต่ละบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิศรา วิรัชกุล (๒๕๕๘) ที่ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

๒.๓ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมืองฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ ด้านการให้รางวัลตามสถานการณ์ โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารยกย่องครูและบุคลากรที่ปฏิบัติงานได้ดีและประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารมีสิ่งตอบแทนเมื่อครูและบุคลากร

---

^{๑๔} อิศรา วิรัชกุล, “ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖”, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์, ๒๕๕๘), หน้า ๑๓๖.

ปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมาย และผู้บริหารแสดงความชื่นชมเมื่อครูและบุคลากรทำงานได้ดีและประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนภัทร เสียงล้ำ ที่ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๑ พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๑ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงจากลำดับมากไปน้อย ๓ อันดับแรก ได้แก่ ๑) ภาวะผู้นำด้านการสร้างบารมี ๒) ภาวะผู้นำด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ๓) ภาวะผู้นำด้านการให้รางวัลอย่างเหมาะสม^{๑๕}

๓. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ปัจจัยด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ผู้บริหารกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำทางการศึกษาในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ (บุคลิกภาพ) มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ มีทัศนคติที่ดีในการเป็นผู้นำองค์กร มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่เชื่อมั่นและวางใจของครูและบุคลากรในโรงเรียน มีวินัยในตนเอง มีความยุติธรรม สนใจ ใส่ใจ ใกล้ชิด ครูและบุคลากรในโรงเรียน รับฟังความคิดเห็นของครูและบุคลากรในโรงเรียน เห็นอกเห็นใจผู้อื่น (ความสามารถในการปฏิบัติงาน) วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียนได้อย่างถูกต้อง สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอย่างเด็ดขาด และถูกต้องตามข้อมูลที่เป็นจริง ตั้งเป้าหมายได้อย่างชัดเจน ถูกต้องและเหมาะสม วางแผนดำเนินงาน กลยุทธ์ การดำเนินงาน การใช้ทรัพยากรบุคคล และเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ติดตามผลการดำเนินงาน นิเทศกำกับงาน เพื่อช่วยในการตัดสินใจ แสวงหานวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อบริหารโรงเรียนให้เกิดผลสำเร็จ มอบหมายการปฏิบัติงานให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนอย่างเหมาะสม ตามความสามารถของบุคคล วิเคราะห์มองเหตุการณ์ได้อย่างทะลุปรุโปร่ง แก้ปัญหาได้ตรงประเด็น สามารถจูงใจครูและบุคลากรในโรงเรียนในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ มุ่งมั่นและความเพียรพยายามในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรเมษฐ์ โมลี (๒๕๕๒) ได้ศึกษารวบรวมรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของ

^{๑๕} ธนภัทร เสียงล้ำ, “ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๑”, *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๖), หน้า ๑๑๑.

ผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ พบว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้นำส่งอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ^{๑๖}

๔. ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ ทั้ง ๖ ปัจจัย ได้แก่ ความตระหนักในตนเอง บุคลิกภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับบุคลากร ความสามารถในการปฏิบัติงาน การจัดการความสัมพันธ์ ความตระหนักในสังคม ผู้วิจัยมีประเด็นที่จะอภิปรายเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ ดังนี้

๔.๑ ปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสามารถ ด้านความตระหนักในตนเอง ทำนายภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ รับรู้และเข้าใจ ความรู้สึกความคิด และอารมณ์ของตนเองได้ตามความเป็นจริง สามารถประเมินตนเองได้อย่างชัดเจน ตรงไปตรงมา มีความเชื่อมั่น รู้จักจุดเด่น จุดด้อย ของตนเอง เป็นคนซื่อตรงพูดแล้วรักษาคำพูดมีจรรยาบรรณเข้าใจตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมัชชา จันทรแสง ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘ พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ส่งอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม ต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ การสื่อสารส่งอิทธิพลทางอ้อมต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์^{๑๗}

๔.๒ ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ด้านบุคลิกภาพ สามารถทำนายภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ มีความกระตือรือร้น ในการทำงานอยู่เสมอ บริหารองค์การด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่ไว้วางใจของผู้ตาม มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีทัศนคติที่ดี มีความอดทน

---

^{๑๖} ประเมษฐ์ โมลี, “การวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ”, *ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒), หน้า ๘๙.

^{๑๗} สมัชชา จันทรแสง, “การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘”, *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, ๒๕๕๘), หน้า ๗๓.

มีวินัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวุฒิชัย วรชิน ที่พบว่า คุณลักษณะผู้นำ ได้แก่ คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ คุณลักษณะทางแรงจูงใจ และคุณลักษณะทางทักษะ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานครมีระดับความสัมพันธ์เท่ากับ .๘๓^{๑๘}

๔.๓ ปัจจัยด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำของผู้บริหารด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับบุคลากร ปัจจัยด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำของผู้บริหาร สามารถทำนายภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมืองฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมืองฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ ได้รับความเชื่อถือ ยอมรับ สนับสนุน และความใกล้ชิดสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมพงศ์ จินา ที่ได้ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่า องค์ประกอบสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำของผู้บริหารมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับบุคลากรในโรงเรียน การกำหนดโครงสร้างงานในโรงเรียนและการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหาร^{๑๙}

๔.๔ ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ด้านความสามารถในการปฏิบัติงานสามารถทำนายภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมืองฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ แต่เป็นไปในความสัมพันธ์ทางลบ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมืองฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ มีความกล้าหาญเด็ดขาดมากเกินไป มุ่งมั่นในการทำงานมากจนไม่ใส่ใจครูและบุคลากรจะส่งผลให้ภาวะผู้นำน้อยลง ครูและบุคลากรไม่กล้าแสดงความคิดเห็นต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอนุสิทธิ์ นามโยธา ที่ได้วิจัย

^{๑๘} วุฒิชัย วรชิน, “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำกับประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร”, *ดุชนิพนธ์ครุศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิต*, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๖๒.

^{๑๙} สมพงศ์ จินา, “องค์ประกอบภาวะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน”. *สารอาศรมวัฒนธรรมวลัยลักษณ์*, ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-กรกฎาคม ๒๕๕๘) : ๑๑๕ - ๑๓๓.

เรื่อง การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า องค์ประกอบด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องมีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน^{๒๐}

๔.๕ ปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร ด้านการจัดการความสัมพันธ์สามารถทำนายภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมืองฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมืองฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ รับรู้และเข้าใจในอารมณ์ตนเองและผู้อื่นด้วยการมีบุคลิกภาพเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ริเริ่มประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความไม่ลงรอยหรือไม่พอใจของทีมงานเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา ภายในกลุ่ม ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง กลยุทธ์ เป้าหมาย หรือโครงการต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดในการทำงาน และมีความรู้สึกเป็นมิตรและให้ความร่วมมือกับทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลปยมน อินทุสุต ที่ได้วิจัยเรื่อง ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย ๗ องค์ประกอบดังนี้ ภาวะผู้นำ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การสร้างสมรรถนะทีมงาน ความรับผิดชอบต่อสังคม การเป็นผู้นำ การเปลี่ยนแปลง การมีความสุขในชีวิต และการตระหนักในอารมณ์ตนเอง มีอิทธิพลต่อการสร้างสมรรถนะทีมงานโดยทางตรงและทางอ้อมอย่างมีนัยสำคัญ^{๒๑}

๔.๖ ปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร ด้านความตระหนักในสังคมสามารถทำนายภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมืองฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ แต่เป็นไปในความสัมพันธ์ทางลบ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมืองฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ หากผู้บริหารมีความสามารถในการเข้าใจธรรมชาติทางอารมณ์ของคนอื่น ๆ เข้าใจถึงความรับผิดชอบหรือความเป็นไปของสังคมมากจนเกินไปทำให้เกิดความอ่อนไหวในการตัดสินใจ หรืออ่อนไหวไม่มั่นคงต่อการตัดสินใจบนศีลธรรม และยุติธรรมจะส่งผลให้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาลดน้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมัชชา จันทรแสง (๒๕๕๘) ที่ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์

^{๒๐} อนุสิทธิ์ นามโยธา, “การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน” *คุณนิตินพนธ์ปรัชญาคุษณินบัณฑิต*, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, ๒๕๕๕), หน้า ๗๗.

^{๒๑} กัลปยมน อินทุสุต, “ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน”, *คุณนิตินพนธ์ปรัชญาคุษณินบัณฑิต*, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๕), หน้า ๕๓.

เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘ พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ส่งผลอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม ต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์^{๒๒}

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

๑. ผู้บริหารมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รวมไปถึงผู้บริหารยินยอมรับฟังความคิดเห็นของครูและบุคลากรในโรงเรียน สนใจ ใส่ใจ ใกล้ชิด ครูและบุคลากรในโรงเรียน
๒. ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูสามารถพูดคุย แสดงความคิดเห็นกับผู้บริหารได้ สามารถให้คำปรึกษา เอาใจใส่ ดูแลทุกข์สุขของครูอย่างทั่วถึงรวมถึงการสร้างความขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานด้วย
๓. ผู้บริหารควรมีความสามารถในการประนีประนอมความขัดแย้งของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรวจสอบความพึงพอใจของนักเรียนผู้ปกครองและชุมชนสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมืองฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น
๒. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมืองฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ร่วมกันหลายๆพื้นที่

---

^{๒๒} สมัชชา จันทรแสง, “การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘”, *วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, ๒๕๕๘), หน้า ๔๘.*

เอกสารอ้างอิง

- กัลป์ยมน อินทสุต. “ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน”. **ดุष्ฎินิพนธ์ปริชญาดุष्ฎินิพนธ์บัณฑิต**. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๔.
- ณิชาภา ธพิพัฒน์. “การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน”. **ดุष्ฎินิพนธ์ครุศาสตรดุष्ฎินิพนธ์บัณฑิต**. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๙.
- ธนภัทร เสียงล้ำ. “ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๑”. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๖.
- นิตยา วิเศษยา. “ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุรินทร์”. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๑.
- ปรเมษฐ์ โมลี. “การวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ”. **ดุष्ฎินิพนธ์ครุศาสตรดุष्ฎินิพนธ์บัณฑิต**. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒.
- พรนภา เลื่อยคลั่ง. “ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖”. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๘.
- วุฒิชัย วรชิน. “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำกับประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร”. **ดุष्ฎินิพนธ์ครุศาสตรดุष्ฎินิพนธ์บัณฑิต**. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖.
- สมพงศ์ จินา. “องค์ประกอบภาวะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริหาร ตามหลักธรรมมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน”. **สารอาศรมวัฒนธรรมวลัยลักษณ์**, ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-กรกฎาคม ๒๕๕๘) : ๑๑๕ - ๑๓๓.

สมัชชา จันท์แสง. “การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘”. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, ๒๕๕๘.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙*. กรุงเทพฯ : พรินทิวกราฟฟิค, ๒๕๖๐.

สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. ๒๕๕๔.

อนุกุล เยี่ยงพุกชาวัลย์. *มิติใหม่ของผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ : รุ่งแสงการพิมพ์. ๒๕๓๕.

อนุสิทธิ์ นามโยธา. “การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน”. *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต*, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, ๒๕๕๕.

อิสรา วีรัชกุล. “ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖”. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, ๒๕๕๘.

Cronbach, L. J. *Essentials of psychological Testing* (5th ed). New York: Harper Collins, 1990.

Krejcie & Morgan. *Determining sample size for research activities*. *Education and Psychological Measurement*, 30(3), (1970).

